

Underlag inför beslut angående betydande miljöpåverkan för Åbyholmsvägen, Vallentuna kommun

Enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar skall en myndighet eller kommun som upprättar en detaljplan göra en behovsbedömning huruvida planens genomförande kan medföra betydande miljöpåverkan. Om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Kommunen ska göra sin bedömning enligt de kriterier som anges i bilaga 4 till MKB-förordningen. För detaljplaner som medger en användning av planområdet för verksamheter som räknas upp i 5 kap. 18 § PBL (bl.a. projekt för sammanhållen bebyggelse) ska även kriterierna i bilaga 2 till MKB-förordningen användas vid behovsbedömningen.

Likheterna mellan bilaga 2 och bilaga 4 är stora och enligt dessa skall vid behovsbedömning hänsyn tas till följande:

1. Planens/projektets karaktäristiska egenskaper
2. Planens/projektets lokalisering
3. De möjliga effekternas karaktäristiska egenskaper

Vid tillämpning av ovanstående kriterier görs följande bedömning:

1. Planens egenskaper

Planen innebär att ny bostadsbebyggelse anläggs i ett ca 80-150 meter brett område på båda sidor om Åbyholmsvägen. Planen omfattar en utbyggnad av området med ca 150 bostäder. Bebyggelsen kommer att vara blandad, villor, radhus och mindre flerfamiljshus. Planen omfattar huvudsakligen en förtätning av befintlig bebyggelse. I vinkel mot Åbyholmsvägen föreslås uppförandet av en ny genomgående väg. På den västra sidan om Åbyholmsvägen föreslås att en förskola uppförs. Planen bedöms framförallt ge upphov till påverkan i form av ianspråktagande av kulturhistoriskt intressant miljö samt oexploaterad naturmark. Den västra delen av programområdet föreslås dock bevaras som naturområde. Planen kan även innebära att viss förtätning sker utmed Angarnsvägen vilken alstrar buller och är transportled för farligt gods.

Planen ligger i linje med kommunens strukturplan och gestaltungsprogram som antogs 2005 där målsättningen är att området ska växa till en småskalig kvartersstad. Planen bedöms ej gå emot aktuell översiktsplan då den möjliggör att nya bostäder kan tillkomma i ett läge som motsvarar de krav på nya bostadsområden som anges i Översiktsplanen.

2. Platsens egenskaper

Planområdet ingår i Vallentuna kommuns strukturplan och är beläget inom ett större omvandlingsområde angränsande till andra pågående detaljplaner. Området inom vilket planen är belägen i planeras av kommunen växa till en småskalig kvartersstad.

Planområdet är beläget på båda sidor om Åbyholmsvägen och ansluter i söder till Angarnsvägen och i norr till den nya sträckningen av Lindholmsvägen. Biltrafiken på Åbyholmsvägen är idag begränsad och standarden är relativt låg. Befintlig bebyggelse i området består av 12 villor i småskalig stil. Bebyggelsen längs Åbyholmsvägen är relativt gles och öppnar sig mot ett

naturområde väster om vägen. Naturområdet väster om Åbyholmsvägen består huvudsakligen av tätare blandskog. I planområdet återfinns kulturhistorisk bebyggelsemiljö kring Åbyholms Gård samt stenmurar längs fastighetsgränserna vid Åbyholmsvägen. Med anledning av närheten till Arngarnsvägen är delar av planområdet bullerstört. Inom planområdet och i planområdets närhet ligger halterna av kvävedioxid och partiklar långt under miljökvalitetsnormerna.

3. Planens möjliga effekter och konsekvenser

Parallellt med planarbetet för Åbyholmsvägen kommer detaljplan även att utarbetas för Åby ängar. Dessa två detaljplaner angränsar till varandra varför ett helhetsperspektiv bör tas på planernas eventuella miljökonsekvenser.

Naturmiljö

Planområdet längs Åbyholmsvägen består av tät vegetation i form av blandskog och med stora nivåskillnader då området ligger i en västsluttning. Längs Åbyholmsvägen finns gamla stenmurar i fastighetsgränserna som kan omfattas av miljöbalkens generella biotopskydd. Åbyholmsvägen med stenmurar avses bevaras men om någon del av murarna behöver tas bort skall detta godkännas av länsstyrelsen. Planen medför förtätning av befintlig bebyggelse vilket innebär att tidigare oexploaterad naturmark kommer att tas i anspråk. Den västra delen av planområdet föreslås dock bevaras som naturområde. Naturområdet är tänkt att utformas så det hänger samman med andra naturområden i centrala Vallentuna, t.ex. området kring idrottsplatsen och Angarsjöängen, vilket bl.a. utgör naturreservat. Detta gynnar spridning av både växt- och djurliv. I det fortsatta planarbetet planeras för en inventering av parkområdet i planområdets västra del. Enligt en sammanställning av befintliga naturinventeringar i Vallentuna kommun finns inga utpekade värdefulla naturvärden inom planområdet.¹ Vid en inventering som genomfördes i samband med framtagandet av riktlinjerna för centrala Vallentuna påträffades en torrängsflora mellan nuvarande Lindholmsvägen och Åbyholmsvägen, strax söder om den väg som går upp till idrottsplatsen. Denna lär ha uppkommit på ditlagda jordmassor. Inga sällsynta växter påträffades dock inom lokalen.² Utbyggnad av bostäder inom planområdet samt planerad ny sträckning av Lindholmsvägen kan innebära ianspråktagande av ovan nämn torrängslokal.

Kulturmiljö

En arkeologisk förundersökning³ samt undersökning har genomförts i området. Väster om planområdet finns en skärvstenshöj (RAÄ 521) och i de norra delarna av planområdet återfinns lämningar från boplatser från äldre järnåldern (RAÄ 522). Planen bedöms ej påverka RAÄ 521 då den är belägen utanför planområdet. Slutundersökning, d.v.s. utgrävning, har skett av den del av RAÄ 522 som är belägen inom exploateringsområdet. Slutundersökningen/utgrävningen har godkänts av länsstyrelsen⁴. De delar av RAÄ 522 som var belägna inom planområdet är därmed borttagna. RAÄ 522 var redan innan slutundersökningen påverkad av befintliga ledningsdragningar och vägar i området vilket medfört att boplatsoområdet redan var

¹ Naturkatalogen för Vallentuna kommun. Sammanställning av befintliga naturinventeringar i Vallentuna kommun.

² Muntlig kommunikation med Bo Eknert, Ordförande naturskyddsföreningen Vallentuna, 2007-04-20

³ Lämningar från stenålder till efterreformatorisk tid i centrala Vallentuna, Arkeologisk Förundersökning och undersökning, RAÄ UV Mitt Rapport 2006:8

⁴ Tillstånd till ingrepp i forn lämning enligt lagen (188:950) om kulturminnen (KML). Särskild arkeologisk undersökning. Forn lämning RAÄ522, 523 & 527, Vallentuna socken, Vallentuna kommun, beslut länsstyrelsen 2007-04-10.

fragmenterad. Inom planområdet, invid RAÄ 522, har en fyndplats för slagg (RAÄ 42) påträffats vilken indikerar att någon form av metallhantering funnits inom området.⁵ I det fortsatta arbetet med planen bör förutsättningarna för denna fornlämning utredas närmare. I och med att RAÄ 522 är avlägsnad inom exploateringsområdet och om förutsättningarna för RAÄ 42 klarläggs bedöms inga hinder finnas för fortsatt utveckling inom planområdet.

I planområdets norra del är Åbyholms gård belägen. Åbyholms gård är en av Vallentuna kommuns bevarade gårdsbildningar från början av 1800-talet. Gården har genom åren fungerat som skjutsställe och krog och under tegelbrukets tid nyttjats bland annat som arbetsbostäder åt anställda vid bruket. Gården utgör en värdefull kulturmiljö i central Vallentuna. I planarbetet skall hänsyn därför tas till gårdens kulturhistoriska värden och utredning skall ske avseende behov av att införa skydd mot förändring av bebyggelsen och om det är möjligt att tillåta ytterligare bebyggelse i direkt anslutning till gården. På fastigheten Åby 1:14 ligger ett äldre torp som troligen härrör från 1700-talet. Även torpets kulturhistoriska värden skall utredas i det fortsatta planarbetet.

Rekreation och friluftsliv

Det aktuella planområdet omfattar mindre ytor av oexploaterad mark i anslutning till befintlig bebyggelse samt ett större grönområde i planområdet västra del. Området upplevs som grönt och lummigt och antas främst användas för närrekreation och för verksamhet vid den scoutlokal som är belägen väster om Åbyholmsvägen. Planen medför förtätning av befintlig bebyggelse vilket innebär att delar av tidigare oexploaterad naturmark tas i anspråk. Delar av skogen i den västra delen av planområdet planeras dock att behållas som parkområde, vilket innebär att området till viss del kan behålla sin funktion som närrekreatiomsområde även i fortsättningen. Naturområdet är tänkt att utformas så det hänger samman med andra naturområden i centrala Vallentuna vilket gynnar rekreation och friluftsliv. Vid vändplanen i Åbyholmsvägens södra ände finns en planskild korsning som nyttjas av boende på andra sidan Angarnsvägen för att ta sig till och från Vallentuna IP. Befintlig scoutlokal, Åby Scoutgård, som nyttjas av Nykterhetsrörelsens scoutförbund kommer att rivas. I det fortsatta planarbetet bör en översyn göras över möjligheterna att hitta andra möjliga lokaler för dess verksamhet.

Luft

De luftföroreningar som tätbebyggda områden generellt har störst problem med är kvävedioxid och partiklar (PM10). Planen bidrar indirekt till ökad trafik inom området vilket innebär ökade utsläpp av föroreningar till luft bl a kvävedioxid och partiklar. Inom planområdet och i planområdets närhet ligger halterna av kvävedioxid och partiklar långt under miljö kvalitetsnormerna. Planen bedöms därför inte bidra till överskridanden av miljö kvalitetsnormer.

Buller

Viss förtätning av bostäder planeras i närheten av den trafiktäta Arngarnsvägen, varför bullerfrågan bör belysas i samband med detaljplanläggningen. Buller från trafiken på huvudsakligen Arngarnsvägen kan påverka boendemiljön med avseende på höga ljudnivåer. I det fortsatta planarbetet bör bullerberäkningar utföras för de delar av bebyggelsen som är belägen närmast Arngarnsvägen. Detta för att säkerställa att riktvärden för buller ej överskrids.

⁵ Muntlig kontakt Göran Werthwein, Stockholms läns museum. 2008-04-28.

Dagvatten

Uppförandet av bostäder inom planområdet innebär att fler ytor hårdgörs vilket kan påverka dagvattnets kvalitet och kvantitet, vilket ökar kraven på omhändertagande av dagvatten. Recipient för dagvatten från planområdet är Ormstaån som för vattnet vidare till Vallentunasjön, vilken är en av de mest förorenade (övergödda) sjöarna i Stockholms län. På grund av Vallentuna sjöns status planeras en våtmarkspark att anläggas i anslutning till Vallentunasjön. Våtmarksparken kommer att rena dagvattnet från centrala Vallentuna innan det når Vallentunasjön. Idag infiltreras dagvattnet lokalt inom planområdet. Intentionerna är att även dagvattnet i en framtida utbyggd plan ska, om möjligt, omhändertas lokalt. Närmare hantering av dagvatten från planområdet bör utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Förorenade områden

Inom planområdet har inga förorenade områden identifierats av Vallentuna kommun. Planområdet består enligt kartmaterial huvudsakligen av oexploaterad naturlig mark där det inte bedöms föreligga någon misstanke om föroreningar. Detta bedöms därav inte utgöra någon betydande miljöaspekt.

Risker

Vallentuna kommun har upprättat en inledande riskanalys för ny bostadsbebyggelse inom Vallentuna kommun.⁶ Av denna framgår att inom eller i direkt anslutning till planområdet har Sydupplands Bil (bensinstation), Väsbyvägen/Angarnsvägen (primär transportled för farligt gods) och Lindholmsvägen (sekundär transportled för farligt gods) identifierats som riskobjekt. Riskanalysen visar att det är möjligt att uppföra bostäder 25 meter från en transportled för farligt gods eller en bensinstation, men att det inte är önskvärt med dagens trafiksituation. I det fortsatta planarbetet och lokalisering av bostäder rekommenderas att hänsyn tas till de av Länsstyrelsen rekommenderade avstånden till bensinstation och transportled av farligt gods. En riskanalys skall alltid göras vid nyexploatering inom 150 meter från bensinstation och transportled för farligt gods. Det rekommenderas att det i det fortsatta planarbetet tas fram en för planområdet platsspecifik och fördjupad riskanalys.

Sammanfattning inför ställningstagande

Planens huvudsakliga påverkan består i att den kan påverka områdets kulturmiljö genom att planen omfattar kulturhistoriskt intressanta objekt. Planen omfattar även ianspråktagande av oexploaterad naturmark. Med avseende på att planområdet inte innehåller några dokumenterade särskilt värdefulla naturvärden och att berörd fornlämning RAÄ 522 avlägsnats, bedöms planen inte medföra någon betydande miljöpåverkan med avseende på dessa aspekter. I det fortsatta planarbetet rekommenderas dock att hänsyn tas till kulturhistoriskt intressanta objekt som inte undersökts eller avlägsnats (fornlämning RAÄ 42, befintliga stenmurar och Åbyholms gård). En torrängsflora kan beröras av utbyggnaden men då inga sällsynta växter påträffats i torrängsfloran är den preliminära bedömningen att en påverkan på torrängen ej förväntas ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Utifrån tillgänglig information bedöms påverkan på hälsa och miljö i form av risker med farligt godstransporter, buller och dagvatten inte heller vara av betydande art. I det fortsatta planarbetet

⁶ Inledande riskanalys för ny bebyggelse i Vallentuna kommun – risker avseende transporter med farligt gods. Tyréns. 2005-05-13.

bör dock detta säkerställas och en bullerutredning och en platsspecifik fördjupad riskanalys utföras.

Påverkan på rekreation och friluftsliv samt på luft bedöms vara marginell.

Identifierad miljöpåverkan bedöms sammantaget inte vara av den omfattningen att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Föreslagen detaljplan behöver därmed inte genomgå någon miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken behöver således ej upprättas. En översiktlig beskrivning av planens inverkan på miljön bör dock göras för att integrera miljöaspekterna i planen och finna möjligheter till miljöanpassade lösningar. Beskrivning av planens inverkan på miljön bör behandla buller, risker, kulturmiljö, dagvatten och naturmiljö.

Structor Miljöbyrå 2008-04-30

Anna Malmlund

Elisabeth Mörner